VERSLAG VAN DE VERGADERING VAN DE RAAD DER GEMEENTE HAARLEM OP DONDERDAG 27 MAART 2014 OM 19.30 UUR

Vastgesteld: 10 april 2014

Voorzitter: de heer B.B. Schneiders
Griffier: mevrouw J. Spier
Wethouders: de heer E.P. Cassee, de heer J.C. van der Hoek, de heer C. Mooij, de heer L. Mulder en de heer J. Nieuwenburg

Aanwezig zijn 39 leden: de heer M. Aynan (PvdA), de heer A. Azannay (GroenLinks Haarlem), de heer R.H. Berkhout (GroenLinks Haarlem), de heer A.F. Bloem (SP), de heer J. Boer (VVD), de heer M.H. Brander (PvdA), mevrouw I.C. Crul (Actiepartij), mevrouw A. Dekker (D66), de heer G.B. van Driel (CDA), de heer M. El Aichi (CDA), de heer J. Fritz (PvdA), de heer F.H. Garretsen (SP), de heer B. Gün (GroenLinks Haarlem), de heer W. van Haga (VVD), mevrouw M.D.A. Huysse (GroenLinks Haarlem), de heer E. de Iongh (D66), de heer R.G.J. de Jong (VVD), mevrouw J. van Ketel (SP), mevrouw F. de Leeuw (Ouderenpartij Haarlem), de heer B. van Leeuwen (D66), mevrouw D. Leitner (D66), mevrouw D.C. van Loenen (PvdA), de heer G. Nederbragt (D66), mevrouw S. Özogul (SP), mevrouw M. Pippel (D66), mevrouw E. de Raadt (CDA), de heer A.P.D. van den Raadt (Trots), mevrouw N.U. Ramsodit (PvdA), de heer M.J.A.E. van Rijssenbeek (D66), mevrouw M.C.M. Schopman (PvdA), mevrouw C.Y. Sikkema (GroenLinks Haarlem), mevrouw H.A. van der Smagt (VVD), de heer F.N.G. Smit (OPH), de heer M. Snoek (CDA), de heer P. Spijkerman (D66), mevrouw M.A. Sterenberg (VVD), de heer F.C. Visser (ChristenUnie), de heer J. Vrugt (Actiepartij) en mevrouw L.C. van Zetten (D66)

1. OPENING

De VOORZITTER: Dames en heren, prettig dat u allemaal zwijgt. De vergadering is geopend. Hartelijk welkom allemaal. Aan alle formaliteiten is voldaan. We staan op de foto en gisteren zijn de geloofsbrieven onderzocht. We hebben geen onregelmatigheden kunnen constateren, dus we kunnen gewoon aan het werk. Natuurlijk van harte gefeliciteerd met uw verkiezing tot lid van de gemeenteraad van de mooiste stad van het land. Wat ons allen bindt, is dat we van onze stad Haarlem houden en dat wij ons als collectief gaan inzetten voor alle Haarlemmers. Ik leg graag de nadruk op het woord alle. Dat zeg ik in navolging van wat we gisteren bij het afscheid van de oude raad ook hebben geconstateerd. De leider van de PVV riep onlangs in een Haags café op tot een stad met minder Marokkanen. Ik heb gisteren Wilders geciteerd: “Doe nou effe normaal, man.” Voor alle duidelijkheid: in Haarlem hoort iedereen erbij, ongeacht zijn culturele achtergrond en het is mooi als deze raad straks ook zou beginnen met een statement op dat punt. De passie voor Haarlem en de Haarlemmers is hier onze drijfveer. Anders zou je het niet zo snel in je hoofd halen om veelal naast een baan en naast een gezin twintig uur aan onze stad te besteden. Dat wordt waarschijnlijk vaker door het hart dan door het hoofd ingegeven. Het is nogal een verantwoordelijkheid die je als raad op je schouders neemt. Je beslist hier over de besteding van honderden miljoenen euro’s en daarmee raken we burgers en bedrijven rechtstreeks in hun belangen. Die verantwoordelijkheid vergt natuurlijk dat we ons werk zo goed mogelijk doen. Om goede besluiten te nemen, moet je weten wat er in de stad leeft en daarom moet een goed raadslid er allereerst op uit om heel veel onder de mensen te zijn om z’n oor te luister te leggen en om een oordeel te vormen. Het grootste deel van die twintig uur zou je dus eigenlijk buiten het stadhuis moeten doorbrengen. Soms heerst wel de opvatting dat luisteren het belangrijkste is wat een politicus moet doen. Dat wordt vaak beweerd door burgers die teleurgesteld zijn in een besluit. Ze bedoelen dan dat een politicus niet doet wat zij willen, net zoals een

ongehoorzame hond, waarvan dan wordt gezegd dat die slecht luistert. Om goede besluiten te nemen, is natuurlijk meer nodig dan alleen maar luisteren. Het gaat erom tot een standpunt te komen waarbij alle belangen tegen elkaar zijn afgewogen en dat standpunt wordt dan hier in de politieke arena verkondigd en verdedigd. Uiteindelijk tellen we dan de stemmen en zoals jullie weten geldt in een democratie dat de meeste stemmen gelden. Vrij simpel, zou je zeggen, maar er is natuurlijk meer. Naast volksvertegenwoordiger bent u ook controleur van het college.
Dat is een taak die – zo sprak de raadsvoorzitter streng – niet veronachtzaamd mag worden. Aan de andere kant geldt natuurlijk wel dat u in een dualistisch stelsel werkt, waarbij het dagelijks bestuur voldoende armslag moet hebben om te kunnen functioneren. Het is belangrijk het bestuur ruimte te geven en te gunnen, wat aan deze kant van de tafel de verplichting oplevert om daar op een goede en verstandige manier mee om te gaan. Naast de volksvertegenwoordigende en controlerende taak van de raad is er natuurlijk ook nog de kaderstelling. Die is juist in de komende maanden van groot belang. U weet dat we de afgelopen jaren een enorme bezuinigingsslag hebben gemaakt, maar er is nog een bedrag van ongeveer 10 miljoen euro structureel te gaan. Omdat alle lucht inmiddels uit de organisatie is geperst en op subsidies is gekort, rest ons niets anders dan nu het gemeentelijke takenpakket kritisch te bezien en onder de loep te nemen. Er is dus volop werk aan de winkel dat veel van ons vraagt en waarover we goed met de stad zullen moeten communiceren.
Voordat u zich zou gaan afvragen waaraan u eigenlijk bent begonnen, is het goed om ook de andere kant even te belichten. Die luidt dat het raadswerk eervol en leerzaam is. Bovendien is het ook nog gezellig. Dat hebben we gisteren bij het afscheid van de oude raad weer kunnen zien. Het is mooi dat in de Haarlemse raad een zakelijke, maar ook een zekere familiaire cultuur heerst waarbij vriendschappen zich niet beperken tot de eigen politieke bloedgroepen. Ik wil dus maar zeggen dat u er ook heel veel voor terug krijgt. Voor de nieuwkomers geldt dat zij goed worden opgevangen en begeleid door de generatie die al eerder raadslid was. Om effectief te kunnen zijn, moet u wel even de weg weten in de procedures en in het politieke instrumentarium, bijvoorbeeld de gang van zaken bij moties en amendementen. Hetzelfde geldt voor de hier geldende vergaderorde. Zo spreken we via de voorzitter en worden hier over en weer égards in acht genomen. Ik noem een voorbeeld. Als u een door een collega ingediende motie helemaal pet vindt, zegt u eerst dat u het een heel sympathieke motie vindt om er vervolgens in keurige bewoordingen de kachel mee aan te maken. Verder zult u ook wel ontdekken dat er in deze zaal nogal wat jargon bestaat en dat er specifieke manieren zijn om uw woorden kracht bij te zetten. Ook daarvan geef ik een paar voorbeelden. Als u zich een beetje verbaast, spreekt u uit dat u verbijsterd bent. U zegt dan: “Voorzitter, ik sta perplex, mijn fractie is volkomen verbijsterd.” Als er ergens iets niet helemaal goed is gegaan – dat zult u ook gaan meemaken – dan zegt u dat er geblunderd is. Als er in een dossier meerdere fouten zijn gemaakt, dan spreken we hier van een debacle. Veel grote ontwikkelingen in Haarlem droegen ooit de naam debacle, maar op den duur ebt dat vanzelf wel weer weg en dan spreken we weer gewoon over het Raakscomplex of over de Appelaar of de Zijlpoort. Dat biedt gelukkig een ware troost.
Dames en heren, onze stad bestaat al meer dan 750 jaar en door de eeuwen heen is Haarlem geworden tot wat ze nu is: een van de meest aantrekkelijke steden van het land, waar je goed kunt wonen en werken, waar je omgeven wordt door cultuur, waar je gezellig kunt uitgaan, waar je fantastische festivals kunt beleven, waar je je kinderen veilig kunt laten opgroeien, maar aan de andere kant ook een stad met een voedselbank, stille armoede en een stad waar mensen zorg en aandacht nodig hebben. Kortom, een pracht van een stad waar veel te doen is. En die gaan wij de komende vier jaar in goede harmonie besturen. Ik wens u daarmee veel succes en zeker ook heel veel plezier toe.

2. INSTALLATIE VAN DE GEMEENTEERAAD 2014-2018

De VOORZITTER: Dan gaan we nu over tot het punt waarvoor we eigenlijk allemaal gekomen zijn en dat is de installatie van de gemeenteraad. De griffier is zo goed geweest de procedure op de mail te zetten. We gaan straks opstaan, ik lees u de eed en de belofte voor, ik noem dan uw naam op alfabetische volgorde en u legt de eed af – 'Zo waarlijk helpe mij God almachtig' – of de belofte – 'Dat verklaar en beloof ik.'
Mag ik u vragen op te staan? Dan lees ik eerst de tekst van de eed voor.

"Ik zweer dat ik, om tot lid van de raad benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk onder welke naam of welk voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd. Ik zweer dat ik, om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen. Ik zweer dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als lid van het gemeentebestuur naar eer en geweten zal vervullen."

Dat is de tekst van de eed. En dan nu de tekst van de belofte.

"Ik verklaar dat ik, om tot lid van de raad benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk onder welke naam of welk voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd. Ik verklaar en beloof dat ik, om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen. Ik beloof dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als lid van het gemeentebestuur naar eer en geweten zal vervullen."

Ik ga nu uw namen noemen en dan hoor ik graag het antwoord.
De heer AYNAN: Dat verklaar en beloof ik.
De heer AZANNAY: Dat verklaar en beloof ik.
De heer BERKHOUT: Dat verklaar en beloof ik.
De heer BLOEM: Dat verklaar en beloof ik.
De heer BOER: Dat verklaar en beloof ik.
De heer BRANDER: Dat verklaar en beloof ik.
Mevrouw CRUL: Dat verklaar en beloof ik.
Mevrouw DEKKER: Dat verklaar en beloof ik.
De heer VAN DRIEL: Dat verklaar en beloof ik.
De heer EL AICHI: Dat verklaar en beloof ik.
De heer FRITZ: Dat verklaar en beloof ik.
De heer GARRETSEN: Dat verklaar en beloof ik.
De heer GÜN: Dat verklaar en beloof ik.
De heer VAN HAGA: Dat verklaar en beloof ik.
Mevrouw HUYSSE: Dat verklaar en beloof ik.
De heer DE IONGH: Dat verklaar en beloof ik.
De heer DE JONG: Dat verklaar en beloof ik.
Mevrouw VAN KETEL: Dat verklaar en beloof ik.
Mevrouw DE LEEUW: Dat verklaar en beloof ik.
De heer VAN LEEUWEN: Dat verklaar en beloof ik.
Mevrouw LEITNER: Dat verklaar en beloof ik.
Mevrouw VAN LOENEN: Dat verklaar en beloof ik.
De heer NEDERBRAGT: Dat verklaar en beloof ik.
Mevrouw ÖZOGUL: Dat verklaar en beloof ik.
Mevrouw PIPPEL: Dat verklaar en beloof ik.
Mevrouw DE RAADT: Dat verklaar en beloof ik.

De heer VAN DEN RAADT: Dat verklaar en beloof ik.
Mevrouw RAMSODIT: Zo waarlijk helpe mij God almachtig.
De heer VAN RIJSSENBEEK: Dat verklaar en beloof ik.
Mevrouw SCHOPMAN: Dat verklaar en beloof ik.
Mevrouw SIKKEMA: Dat verklaar en beloof ik.
Mevrouw VAN DER SMAGT: Dat verklaar en beloof ik.
De heer SMIT: Dat verklaar en beloof ik.
De heer SNOEK: Dat verklaar en beloof ik.
De heer SPIJKERMAN: Dat verklaar en beloof ik.
Mevrouw STERENBERG: Dat verklaar en beloof ik.
De heer VISSER: Zo waarlijk helpe mij God almachtig.
De heer VRUGT: Dat verklaar en beloof ik.
Mevrouw VAN ZETTEN: Dat verklaar en beloof ik.

De VOORZITTER: Dan bent u nu allemaal geïnstalleerd. Nogmaals, van harte gefeliciteerd. Ik reken erop dat we de stad de komende vier jaar in goede harmonie met elkaar weten te besturen.
Uiteraard is er na afloop van deze vergadering gelegenheid om elkaar uitgebreid te feliciteren en sowieso kennis te maken met elkaar voor zover dat nog niet gebeurd is tijdens alle campagneactiviteiten. Ik moet u bekennen dat het voor mij persoonlijk nog even wennen is, omdat ik zo gewend was aan de gezichten op bepaalde, vaste plaatsen. Het is fijn om dat straks nog even te kunnen doen.
We gaan even verder met de geïmproviseerde agenda. Ik heb begrepen dat mevrouw Pippel behoefte heeft het woord te voeren.

Mevrouw PIPPEL: Wij staan voor democratische waarden als vrijheid en gelijkheid. Ieder mens, ongeacht godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, seksuele voorkeur, ras of geslacht, heeft recht op gelijke behandeling. Het is onze gezamenlijke overtuiging dat onze democratische samenleving pas een succes is als ieder mens in vrijheid en gelijkheid kan leven. In onze samenleving is dan ook geen ruimte voor de behandeling van mensen als tweederangs burgers en dus ook niet voor het meten met twee maten. Ieder mens dient met respect te worden behandeld. Discriminatie en stigmatisering van bepaalde bevolkingsgroepen hoort daar niet bij. Wij, de gemeenteraad van Haarlem, roepen elkaar en alle Haarlemmers op om gezamenlijk die fundamentele waarden na te leven, uit te dragen en te verdedigen waar nodig om met elkaar onze universele mensenrechten te onderstrepen.
Ondertekend door alle fractievoorzitters hier in deze gemeenteraad: Jeroen Fritz, Rob de Jong, Cora-Yfke Sikkema, Sibel Özogul, Merijn Snoek, Sjaak Vrugt, Frans Smit, Frank Visser en Sander van den Raadt.

3. TERUGBLIK OP DE UITSLAG VAN DE VERKIEZINGEN

De VOORZITTER: Hartelijk dank daarvoor. Het zou kunnen zijn dat er behoefte is aan een terugblik op de uitslag van de verkiezingen. Wie wil er het woord voeren? Het hoeft niet, niet in de laatste plaats omdat het lastig is dat de bodes met de microfoon moeten rondlopen. Als u er toch iets over wilt zeggen, bent u uiteraard van harte uitgenodigd. Mevrouw Pippel krijgt als eerste het woord.

Mevrouw PIPPEL: D66 heeft de afgelopen week met alle partijen gesproken. In deze gesprekken hebben we partijen gevraagd hoe zij de verkiezingsuitslag duiden, of zij een rol voor zichzelf in de coalitie zien, welke coalitie hun voorkeur heeft en of er blokkades zijn. Breed werd de noodzaak tot het vormen van een solide coalitie gevoeld. Vrijwel altijd kwam het op orde brengen van de financiën in combinatie met de opgave in het

sociale domein naar voren en de thema's waarop de toekomstige coalitie drijft. Na de eerste gespreksronde bespeurden wij toch een aantal belemmeringen waardoor wij een tussenstap hebben gemaakt met een viertal partijen en waarbij partijen hebben aangegeven dat er niet een partij uitgesloten wordt van deelname en dat alle partijen D66 zien als een goede coalitiepartner. Wij hechten eraan dat de coalitie in balans is. Dat kan door middenpartijen samen te brengen met een linkse en een rechtse partij aan de uiteinden of door een coalitie over twee flanken, een sociaalliberale flank en een sociaaldemocratische flank. D66 ziet na het informatieproces tot nu toe verschillende opties voor de te sluiten coalitie. D66 ziet in eerste instantie vier mogelijke coalities voor zich. Ten eerste een coalitie met D66, GroenLinks, VVD en het CDA. Dit is onze voorkeurscoalitie. In het CDA zien wij een partij die net als wij veel vertrouwen heeft in de betrokkenheid van burgers. In GroenLinks zien wij een partij die met ons progressieve hervormingen kan bereiken die de gemeente nodig heeft. Met de VVD kunnen wij het stevige financiële beleid verankeren. Wij vinden dat deze optie het meest recht doet aan de verkiezingsuitslag. Andere opties die wat ons betreft mogelijk zijn, zijn het voortzetten van de huidige coalitie, het vormen van een coalitie met de VVD, de PvdA en het CDA of de mogelijkheid van een samenwerking tussen D66, VVD, GroenLinks en SP te onderzoeken. Vooralsnog lopen deze wegen echter dood doordat de PvdA, het CDA en GroenLinks de deur sluiten voor deze mogelijkheden – zonder dat wij hierover het inhoudelijke gesprek met elkaar hebben kunnen voeren. We hebben geconstateerd dat het CDA, de PvdA en GroenLinks elkaar vooralsnog vasthouden en aangeven niet in een coalitie met D66 te stappen wanneer daaraan ook de VVD deelneemt. Hiermee verkeren we in een ongewenste padstelling. D66 zoekt naar een gebalanceerde coalitie waarin zowel het rechtse als het midden- en het linkse geluid naar voren komt. We streven naar een coalitieakkoord op hoofdlijnen waarbij we goede afspraken maken op een aantal belangrijke thema's zoals de bestuurscultuur in Haarlem, het sociale domein, de financiën en het bouwen versus groen. Hierin is dan voldoende ruimte voor alle partijen om naast de kern ook een duidelijk eigen geluid te laten horen. Wat D66 betreft is het van het grootste belang dat we in een informatieronde gezamenlijk inhoudelijke gesprekken over bovenstaande thema's voeren. Kortom, we nodigen partijen aan tafel om echt te verkennen waar we elkaar kunnen vinden. Onze vervolgstap is dan ook dat wij onder leiding van informateur Joan de Zwart, burgemeester van Blaricum, de PvdA, de SP, de VVD, GroenLinks en het CDA uitnodigen om op inhoud gesprekken te voeren, waarbij wij graag de gewenste bestuursculturen van Haarlem, de financiële opgave voor de stad, de decentralisaties en het groen versus bouwen met elkaar bespreken. Wij gaan ervan uit dat de partijen onze uitnodiging willen accepteren. Tot slot spreek ik de hoop uit dat we een coalitie kunnen samenstellen die recht doet aan de kiezer.

De heer FRITZ: Dit is voor ons nieuw en de PvdA heeft de behoefte even kort te schorsen om te kijken hoe we op deze uitnodiging kunnen reageren. Wij hebben de behoefte hierover kort te overleggen.

De VOORZITTER: Zijn er nog anderen die willen reageren? Nee, dan schors ik de vergadering voor vijf tot tien minuten. [20.05 uur]

De VOORZITTER: Ik heropen de vergadering en ik geef het woord aan de heer Fritz. [20.15 uur]

De heer FRITZ: Ik had eerlijk gezegd verwacht dat we het ook nog even over de verkiezingsuitslag zouden hebben. Daarover wil ik straks graag nog even iets zeggen, al was het maar om de winnaars van de verkiezingen te kunnen feliciteren. Daarvoor krijg ik straks graag nog even gelegenheid, maar het lijkt me beter eerst op het concrete voorstel van D66 te reageren en ik doe dat mede namens GroenLinks, CDA, Actiepartij en SP.

Wij zijn blij met uw uitnodiging. Laat ik daarover duidelijk zijn. We hebben echter wel drie wensen. U noemde vier mogelijke coalities. De eerste wens is dat een open coalitie serieus wordt onderzocht waarin niet én D66 én de VVD zijn vertegenwoordigd, dus waarin dat blok niet gezamenlijk is vertegenwoordigd. Wij vinden dat dat als serieuze optie zou moeten worden toegevoegd. De tweede wens is dat wij heel graag zouden zien dat de Actiepartij wordt toegevoegd aan de uitgenodigde partijen. De derde vraag is of het de bedoeling is alle gesprekken gezamenlijk te voeren, waarbij dus alle partijen aanwezig zijn. Of begint D66 een nieuwe informatieronde waarbij elke fractie afzonderlijk wordt uitgenodigd? Wij hopen dat u aan die drie wensen tegemoet wilt komen en dan zullen wij graag gehoor geven aan de uitnodiging. De andere partijen moeten daarover straks zelf maar iets zeggen.

De VOORZITTER: Zijn er andere partijen die op het statement van D66 willen reageren in dit stadium? Dat is niet het geval.

Mevrouw PIPPEL: Ik ben blij dat u positief reageert op de uitnodiging om met elkaar in gesprek te gaan, omdat wij het echt belangrijk vinden dat we op inhoud met elkaar het gesprek aangaan. Niet voor niets vragen wij nu aan een informateur om opnieuw te kijken naar de mogelijkheden die er zijn. Het lijkt me goed de wensen die u aangeeft, mee te geven aan de informateur. Waar het gaat over gezamenlijk vergaderen, ik hoor u goed, denk ik dat wij morgen met elkaar contact opnemen om te bespreken wat iedereen de juiste vorm vindt en wij willen ook dat aan de informateur voorleggen. Ik hoor u goed, u wilt graag dat alle opties open zijn, u wilt graag dat de Actiepartij aangesloten wordt. Die staat nu niet in ons lijstje, maar dat zullen we in overweging nemen. Daarover zullen we ook met de informateur spreken.

De heer FRITZ: Ik hoor drie keer ‘in overweging nemen’ en ‘we zullen daarover met de informateur spreken’, maar ik hoor geen toezegging. Kunt u op deze drie punten concrete toezeggingen doen aan vijf partijen die graag met u in gesprek gaan en dit als vragen meegeven? Ik wijs u er maar op, deze vijf partijen hebben een meerderheid in deze gemeenteraad.

Mevrouw PIPPEL: U brengt het als drie wensen. Ik hoor uw wensen en ik geef aan dat ik uw wensen gehoord heb en dat ik die in overweging zal nemen. Als u vraagt de Actiepartij toe te voegen, dan kan ik me ook voorstellen dat we de Ouderenpartij ook uitnodigen om mee te spreken. Laten we het dan breder trekken. Dan hoor ik hier een brede wens in de gemeenteraad om eigenlijk opnieuw een informatieronde te houden. Dat wil ik u toezeggen. Dan spreken we met iedereen opnieuw.

De heer SNOEK: Uiteraard ook mijn felicitaties aan D66. Dank aan de heer Fritz voor de vragen die hij heeft gesteld. Net als de heer Fritz heb ik geen duidelijke antwoorden gehoord. Wij zouden graag nog even willen schorsen.

De VOORZITTER: Die schorsing krijgt u zo, maar het is misschien handig om ook alvast de VVD te horen.

De heer DE JONG: Felicitaties uiteraard aan D66, by far de grootste partij. Sommige partijen kun je inmiddels twee keer ronddraaien binnen D66. Wij zijn er voorstander van dat D66 het initiatief neemt tot de formatie en alle pogingen in het werk stelt om tot een goede coalitie te komen. De VVD zegt op voorhand ja tegen alle drie de punten.

De VOORZITTER: Anderen op dit moment? Dan gaan we nu even schorsen op verzoek van het CDA voor vijf minuten. [20.25 uur]

De VOORZITTER: Ik heropen de vergadering [20.40 uur]. Het woord is aan de heer Snoek.

De heer SNOEK: Wij vinden het zeer teleurstellend dat geen van de drie verzoeken die de heer Fritz naar voren heeft gebracht, door D66 gehonoreerd is. Wij zien dan ook niet hoe het procesvoorstel dat u hebt gedaan, kan leiden tot een doorbraak van de padstelling zoals u die zelf ook al formuleerde. Ons voorstel zou zijn om in deze fase de PvdA het voortouw te geven in verdere formatiegesprekken.

Mevrouw SIKKEMA: GroenLinks sluit zich bij die woorden aan. Ik kan me voorstellen dat het publiek iedereen graag wil feliciteren, maar hierover moeten we toch echt nog even met z'n allen discussiëren. Wij zijn best wel teleurgesteld dat op geen van de vragen concreet antwoord is gekomen. Wij zien dus ook geen andere optie dan dat de PvdA het voortouw neemt.

Mevrouw ÖZOGUL: De SP sluit zich ook bij de woorden van de heer Snoek en mevrouw Sikkema aan.

De heer VRUGT: Verrassend genoeg geldt dat ook voor de Actiepartij. Overigens hebben wij geen behoefte aan een externe informateur.

De heer VISSER: De ChristenUnie is ook verbaasd over de gang van zaken. Ik had gehoopt dat er meer naar brede opties zou worden gekeken, bijvoorbeeld een optie waarbij het CDA zou aansluiten. Er is nu een feit gecreëerd en we moeten afwachten wat daaruit voortkomt. Wij zouden de voorkeur geven aan een bredere coalitie in de stad en we wachten de resultaten af.

De VOORZITTER: Dit was uw maiden speech. Gefeliciteerd. Waarschijnlijk een van de meest bijzondere hier ooit gehouden.

De heer SMIT: Ik houd het nog korter in mijn maiden speech. Ik sluit me aan bij de woorden van de heer Visser.

De VOORZITTER: Gefeliciteerd met uw maiden speech.

De heer FRITZ: Ook wij zijn teleurgesteld dat de drie vragen die wij hebben gesteld, helaas niet tot een positief antwoord hebben geleid. Er staat de komende tijd een grote uitdaging op de rol en dat betekent dat we snelheid moeten maken, ook met het informatieproces. Dat zal dan betekenen dat de PvdA de uitnodiging van de partijen aanneemt om het initiatief te nemen voor een volgende ronde. Laat heel helder zijn dat de PvdA daarvoor alle partijen uitnodigt, want ook wij vinden het belangrijk dat de nieuwe coalitie op een zo breed mogelijk draagvlak in deze stad steunt. Dat zal wat ons betreft de volgende stap zijn. Wij zullen alle partijen benaderen om met ons in gesprek te gaan en we hopen dat er snel duidelijkheid komt. U hoort nader van ons.

De VOORZITTER: Dat is dan duidelijk. Er is een raadsmeerderheid voor deze gang van zaken. Het college staat hier verder buiten. Als raadsvoorzitter concludeer ik dan toch maar even dat dit de gang van zaken wordt.

Mevrouw PIPPEL: Ik wil in ieder geval graag reageren. Ik wil reageren naar alle partijen in de raad dat wij juist hebben uitgesproken dat we een stabiele coalitie willen. Wij hebben uitgesproken dat we een balans zien. Een gebalanceerde coalitie is de coalitie die

wij voor ons zien. Wij hebben de openheid en de transparantie gehad om uit te spreken wat onze voorkeurscoalities zijn. Vervolgens hebben wij hier in de raad meerdere partijen uitgenodigd. Wij willen een brede coalitie, wij hebben met alle partijen gesproken en onze eerste inzet was deze partijen. Ik vind het dan ook verbijsterend te merken dat die inzet door partijen op zo'n andere manier wordt uitgelegd. Ik ben ervan overtuigd dat het een heel mooie, stevige coalitie kan zijn, als wij een brede coalitie kunnen neerzetten waarin verschillende partijen deelnemen, waar we aan de rechterkant, waar we in het midden en waar we aan de linkerkant een goede vertegenwoordiging hebben met ruimte voor iedereen in het programma om kleur te laten zien. We hebben inderdaad veel te doen de komende jaren. We hebben een financiële opgave van jewelste. We hebben de decentralisaties die eraan komen. Dat vraagt om een stevige coalitie. Wat ik nu zie gebeuren – als ik die analyse even mag delen –, is dat er toch misschien een minder stabiele situatie zal ontstaan. Als de meerderheid van de raad zegt dit te willen proberen, dan rest mij niets anders dan me daarbij neer te leggen. Zo simpel ligt dat dan ook in een democratie. Ik wil u laten weten dat wij het beste voor hebben met de stad, dat wij graag open gesprekken aangaan, dat wij transparant en open hebben gecommuniceerd, ook vanavond in de raad en dat het mij zeer teleurstelt dat het nu zo verloopt.

De VOORZITTER: Goed. De gesprekken worden op initiatief van de PvdA straks voortgezet.
Ik heb net begrepen dat er ook nog behoefte was om elkaar te feliciteren. Ik weet niet of de laatste ontwikkelingen daarop nog van invloed zijn, maar mocht u daarvoor iets voelen, dan kan dat. De heer Snoek heeft aangegeven daaraan behoefte te hebben.

De heer SNOEK: Ik wil D66 graag als eerste feliciteren. De grootste worden zoals u tien jaar geleden deed, is een hele prestatie, maar de grootste partij blijven, is misschien nog wel veel bijzonderder. Het is u gelukt. Zo ver als mijn oog reikt, zie ik daar D66 zitten. Ik wil u heel oprecht van harte feliciteren. Ook felicitaties aan de Actiepartij. Na acht jaar keihard werken van een naar twee, het is u meer dan gegund. Felicitaties aan Trots. De heer Van den Raadt heeft echt op eigen kracht hier zijn zetel gewonnen. Dat vind ik heel bijzonder. En natuurlijk de felicitaties aan de ChristenUnie. Wij hebben twee jaar geleden samen het campagnepad belopen en ik heb u daar zeer goed leren kennen. Ik zie uit naar een heel prettige samenwerking. De uitslag geeft ook vertrouwen. Veel partijen hier hebben het landelijk beeld weten te breken vorige week woensdag. Je zou bijna denken dat mensen echt doorhebben wat hier in de raad gebeurt en ons daarop afrekenen. Ons opkomstpercentage was nog lang niet zo slecht als iedereen vreesde. Tijdens de verkiezingen hebben wij het verschillende keren aangegeven. 39 mensen hier hebben keihard gewerkt naar eer en geweten en ook de mensen die hier gisteravond bij waren, hebben dat kunnen zien. De wijze waarop we afscheid namen van elkaar en de wijze waarom de mensen zelf reflecteerden op die vier jaar maakten duidelijk dat hier hard gewerkt is en dat niemand uit zijn neus heeft zitten eten. Van harte welkom, nieuwe raadsleden. U bent hier nu en u bent dringend nodig. Na vier jaar is vers bloed echt nodig. Vier jaar geleden mocht ik dat verse bloed zijn. Nu bent u dat. Ik wens u een fantastische tijd toe en ik hoop dat u allen over partijgrenzen heen mag samenwerken zoals we dat de afgelopen jaren ook met elkaar hebben gedaan. Ik heb mensen heel goed leren kennen in de debatten de afgelopen weken en het geeft me heel veel vertrouwen. Ik zie uit naar de komende vier jaar.

Mevrouw SIKKEMA: We hebben met z'n allen heel mooi campagne gevoerd en als je de uitslag van Haarlem duidt, dan zie je toch een aantal verwachte uitkomsten als je naar de landelijke trends kijkt. Maar je ziet ook een aantal echt lokale aspecten. Zoals verwacht is D66 weer de grootste geworden. Die heeft zetels winst geboekt. GroenLinks heeft net als de PvdA verloren. Dat was gezien de landelijke ontwikkelingen ook wel te verwachten en

ik moet heel eerlijk zeggen dat de schade mij is meegevallen. Natuurlijk baal ik ervan dat we twee zetels hebben verloren, maar vier jaar geleden hebben we een enorme klapper gemaakt van vier naar zeven en ik ben blij dat we in deze tijd niet zijn teruggezakt naar vier, maar met een mooie vijf zetels hier in de raad zitten. De VVD is gelijk gebleven. Jullie baalden die avond het meest, maar als je kijkt naar de landelijke trend, hebben jullie het heel goed gedaan door geen zetel te verliezen. Heel goed gedaan. De ChristenUnie doet het landelijk goed. Dat zien we ook. Welkom terug, mijnheer Visser. Datzelfde geldt voor Trots en de Ouderenpartij, die ook hebben gewonnen. Daarnaast zien we de lokale aspecten. Het CDA heeft heel constructief oppositie gevoerd de afgelopen vier jaar en dat heeft Haarlem blijkbaar toch gezien en daarmee zijn jullie beloond. De SP heeft tegen de landelijke trend in juist verloren. Jullie hebben een heel moeilijke tijd achter de rug. Dat is tot uiting gekomen in de verkiezingen. Ik wens jullie toe dat het in deze periode beter gaat. Ik wil alle Haarlemmers bedanken dat ze hebben gestemd. De opkomst bedroeg 53%, hoger dan verwacht. Toch is het nog maar net meer dan de helft van de Haarlemmers, dus we moeten er de komende periode over nadenken hoe we ervoor kunnen zorgen dat dit over vier jaar beter gaat. Hoe kun je de Haarlemmers meer betrekken bij wat zich hier in de lokale democratie allemaal afspeelt? Het is toch echt heel belangrijk wat hier allemaal gebeurt, zeker gezien alle verantwoordelijkheden op het gebied van zorg en welzijn. Ik zou bijna de Actiepartij vergeten. Jullie zijn natuurlijk dé lokale partij die al acht jaar hard knokt en jullie zijn daarvoor beloond met een zetel extra. Gefeliciteerd.
Wij vinden het logisch dat D66 als grote winnaar het initiatief nam om te kijken welke coalitie het meest voor de hand ligt. Wij hebben aangegeven dat wij met onze vijf zetels een partij zijn die serieus kan meedoen in de coalitie, waarbij we een duurzame stad heel belangrijk vinden. Laten we meegaan met de ontwikkelingen die er zijn. Er zijn heel veel initiatieven vanuit de stad. Laten we die goed faciliteren en laten we mensen met elkaar verbinden. Ik heb D66 aangegeven dat GroenLinks het vooral belangrijk vindt dat er een coalitie komt waarvoor een vertrouwensbasis is. Er komt veel op de gemeente af, dus collegialiteit is van groot belang. Elkaar iets gunnen, elkaar vast durven houden en er samen voor gaan. Ik hoop dat er een coalitie komt waarbij dat alles geldt.

De heer FRITZ: Ook ik had dit voorbereid in een andere sfeer. Ik ga kijken wat ik ervan kan maken. Allereerst felicitaties aan alle raadsleden die vandaag voor het eerst zijn geïnstalleerd. Dat heb ik acht jaar geleden meegemaakt. Ik vind het ook vandaag nog weer bijzonder de gelofte te mogen afleggen en me voor vier jaar voor de stad in te zetten. De eerste keer is dat natuurlijk wel heel erg bijzonder. Felicitaties dat u gekozen bent en felicitaties dat u zich mag inzetten voor deze mooie stad. Er is bijna geen baan in de stad mogelijk die eervoller is. Ik ben heel blij dat we in onze fractie twee nieuwe gezichten hebben, Diana en Martien. Martien is overigens niet helemaal nieuw. Die heeft al een keer kort in deze raad gezeten en die sloot toen af met de woorden “I’ll be back” en in dit geval, eigenlijk in alle gevallen, geldt dat het soms even duurt, maar de PvdA komt altijd haar belofte na. Natuurlijk felicitaties aan de winnaars van de verkiezingen, waartoe de PvdA niet behoorde. Allereerst uiteraard D66, de grootste partij van de stad, een zetel winst. Van harte gefeliciteerd. Ook het CDA, de ChristenUnie en de Actiepartij gefeliciteerd. Bij Trots is het een beetje ingewikkeld. U zat natuurlijk al in de raad. Maar toch, van harte gefeliciteerd hiermee. We zijn als PvdA maandenlang langs de deuren gegaan om mensen te vragen wat ze vonden van de stad. We zijn met mensen in gesprek gegaan. We hebben echt heel veel gesprekken gevoerd. Wat heeft dat nu opgeleverd? Je zou kunnen zeggen: al die moeite, één zetel verlies en duizend stemmen minder. Je zou ook kunnen zeggen dat we in Haarlem het kleinste verlies hebben geboekt als PvdA van alle vijftien grote steden. Je zou ook kunnen zeggen dat de PvdA nog altijd de tweede partij van de stad is – wat niet werd voorspeld door velen en misschien stiekem ook niet door onszelf. Dus dat maakt duidelijk dat wij hier met gemengde gevoelens staan. Ja, we

hebben verloren en ja, het had veel erger kunnen zijn als we naar de rest van het land kijken. Het geeft ons de moed om in ieder geval door te gaan en ons te blijven inzetten voor een sterke, sociale stad. Een stad waar we de rekening zo eerlijk mogelijk verdelen, waar we werken aan meer banen, waar we zorgen voor goede zorg. Daar liggen straks grote uitdagingen. Een stad waar we werken aan leefbare en veilige wijken. We willen dat als PvdA vooral samen met u allen doen. In welke rol we straks zitten – dat moeten we nog afwachten – we zijn uiteindelijk allemaal samen verantwoordelijk voor deze stad. Mensen hebben ons samen hun vertrouwen gegeven en we willen samen met u, samen met het nieuwe college, samen met de mensen in de stad proberen daarvan iets moois te maken.
Ten slotte nog een woord over wat er net is gebeurd. Het lijkt me een beetje raar daarover helemaal niets te zeggen. Ik wil nog een ding heel duidelijk zeggen. De PvdA ziet dit als een tijdelijke stap. Wij vinden het belangrijk om te kijken of we de padstelling die is ontstaan, kunnen doorbreken en het is ons doel straks naar een coalitie te streven waar hopelijk ook D66 deel van uitmaakt. Ik hoop dat we het initiatief snel weer kunnen teruggeven, maar daarvoor hebben we ook u nodig.

De heer VRUGT: Allereerst allemaal gefeliciteerd met het feit dat er opnieuw in Haarlem geen partij is geweest die haat zaaien als nickname heeft. Daarmee feliciteer ik de hele stad. Uiteraard feliciteer ik alle nieuwkomers, alle fracties en raadsleden die hier voor het eerst zitten. Ik wil kort aan de raad als geheel meegeven, aan alle 39 raadsleden, dat we onszelf serieus moeten nemen. We moeten niet iets doen omdat we onszelf belangrijk vinden, maar we moeten iets doen omdat we de stad serieus nemen. Dan denk ik aan de mensen die ons hier gratis advies komen geven als inspreker of via de mail of in de stad. Naar hen moeten we luisteren en we moeten niet in onze eigen kaasstolp blijven zitten. We moeten echt luisteren naar wat er daadwerkelijk in de stad leeft. Daar ontbreekt het soms nog wel eens aan, zeg ik maar voorzichtig.
Tot slot, in het verlengde daarvan, komt er in het sociale domein heel veel op ons af waarvan we ons nog niet half realiseren wat er allemaal op ons afkomt. Zowel voor dat domein als voor het overige hoop ik dat we de komende vier jaar niet, zoals tot op heden toch helaas het geval is, overstromende mailboxen hebben omdat mensen in de stad zich niet gehoord voelen door de organisatie, door ons, door de gemeente doordat ze helemaal geen reactie krijgen of een reactie die niet aansluit op de gestelde vraag. Daar laat ik het bij.

De heer SMIT: Ik neem als nieuw raadslid graag eerst alle felicitaties in ontvangst. Veelvuldig dank daarvoor. Een element wil ik toevoegen aan de analyses die hier net gemaakt zijn. Ten opzichte van 2010 is het aantal stemmers op lokale partijen met 50% toegenomen. Dat betekent dat bij de afgelopen verkiezingen 20% van de stemmers lokaal heeft gekozen. Dat vind je hier helaas niet terug in ons zeteltal, omdat de kiesdeler wurgend kan zijn. Het is wel een gegeven dat 20% van de Haarlemmers op Haarlemse partijen heeft gestemd en dat is een tendens die na 2010 gebleven is. De aandacht voor de lokale problematiek is er dus nadrukkelijk wel. Ik hoop dat wij die accenten de komende jaren heel goed kunnen verwoorden.

De VOORZITTER: Gelukkig was het altijd al zo dat partijen die landelijk meedoen, zich het lot van Haarlem sterk aantrekken.

Mevrouw PIPPEL: Ook namens ons de felicitaties aan alle winnaars van de verkiezingen. Op de verkiezingsavond heb ik dat ook al mogen doen en ik doe dat met veel plezier nu nog een keer. CDA, ChristenUnie, Actiepartij, Trots, eigenlijk ook OPH. Wij zijn er trots op dat we wederom de grootste partij van Haarlem zijn geworden. In de periode van 2010 kwamen we opeens van twee zetels naar acht en nu hebben we er nog een zetel bij. Dat

schept er vertrouwen in dat de kiezer heeft gezien dat de dingen die wij de afgelopen jaren hebben gedaan samen met de coalitie waarin we hebben gezeten, goed zijn verlopen. Ik wil graag alle nieuwe raadsleden hier heel veel succes wensen. Ik weet nog goed dat ik me de eerste periode toen ik net raadslid was, verwonderde over al die rare taferelen als trommelen op de tafel. Als je vastloopt, kom gerust, trek me aan mijn jasje. Er zullen veel oudgedienden zijn die jullie graag wegwijs willen maken hier in het stadhuis. Wees welkom. Laten we de komende vier jaar flink aan de stad gaan werken, want we hebben zware opgaven te doen. Ik zei daar net ook al iets over. Daar waar het gaat over het sociale domein, daar waar het gaat over het op orde brengen van de financiën, zijn het grote klussen waaronder we allemaal onze schouders moeten zetten. Ik wens ons allemaal daar veel succes en wijsheid bij.

Mevrouw ÖZOGUL: Ik wil in eerste instantie alle winnaars in Haarlem feliciteren, D66, CDA, Actiepartij, Trots en natuurlijk de ChristenUnie. Ik ben er trots op dat de SP van twee naar vier zetels is. We hebben een moeilijke periode achter de rug, maar ik heb alle vertrouwen in mijn team en we zullen ons de komende jaren inzetten voor alle Haarlemmers en voor de kwetsbare doelgroepen in het bijzonder. Er komt inderdaad heel veel op ons af, waaronder veel bezuinigingen. Ik hoop dat de nieuwe raad de kwetsbare doelgroepen in Haarlem niet vergeet. Ik feliciteer daarnaast alle nieuwe raadsleden die vanavond zijn geïnstalleerd.

De heer VAN DEN RAADT: Nee, nee, voorzitter. Nee, nee, raadsleden. Nee, nee, mensen in de zaal. Iedereen die campagne heeft gevoerd, kent die sticker. Nee, nee. Daar sta je dan met je dilemma. Heb je 1000 euro uitgegeven aan 20.000 flyers en dan vraag je je af of je ze erin zal stoppen of niet. Theoretisch dacht ik dat het wel kon, want het is nee tegen ongeadresseerd drukwerk. Wat je als politieke partij rondbrengt, is natuurlijk een boodschap vóór de democratie en daarom mag die boodschap er wel in. Iedereen gefeliciteerd die heeft gewonnen en vooral de restzetels. Dat waren er zeven. Wat mij vooral heeft verbaasd tijdens de campagne, als je met politiek de straat op gaat, dan word je bijna gelyncht als je zegt dat je van de politiek bent. Als je zegt dat je van Trots bent, wordt de bijna dubbel gelyncht. Maar als je dan toch iemand bereid vindt een halfuur met je te praten en je hoort dat iemand al twintig jaar niet meer heeft gestemd, maar nu je flyertje wel meeneemt, dan weet je dat je het nog ergens voor doet. Ik wil graag iedereen bedanken van mijn team. De plakkers zijn wereldberoemd geworden. Ik heb voor Sjaak nog een mooie poster. Alsjeblieft. Waarover we ons vooral zorgen moeten maken, is die 50% die niet meer gaat stemmen en die totaal geen interesse meer heeft in de politiek. Als die mensen hier in de zaal zouden zitten en als ze dit beginstuk zouden zien, dan is dat precies waarom ze niet meer stemmen. Ze zouden zeggen dat er hier alleen maar ruzie wordt gemaakt en dat we hier alleen maar zitten voor ons ego en voor ons eigenbelang. Laten we gewoon samenwerken en laten we ons realiseren waarom we dit doen. We doen dit voor de burgers. Laten we er een mooi feest van maken. Ik hoorde in het gemeentehuis dat we een zetel hadden. Ik kwam naar buiten en hoorde van de NOS dat we geen zetel hadden. Toen was ik vier dagen zuur. Nu kom ik hier feest vieren en de avond begon weer met ruzie. Dat zal toch niet waar zijn. Daarom nodig ik iedereen zondag bij mij thuis uit – ik ben bijna jarig. Dan gaan we allemaal wat drinken en dan ontmoeten we elkaar echt. Dan komen we er vast uit. Anders neem ik wel het voortouw in de coalitieonderhandelingen.

De VOORZITTER: Mooie maiden speech. Ik zou het niet alleen trots, maar zeker ook zelfbewust willen noemen.

De heer VISSER: Wat doe je als rechtgeaarde socialist of als overtuigd sociaalliberaal of liberaal of welke kleur dan ook als je een sticker op de deur ziet van ‘geen

geloofsovertuigers'? Dat terzijde. Ik wil iedereen feliciteren. We zitten allemaal hier in de raad om de bevolking van deze gemeente te vertegenwoordigen. Ik vind het een hele eer om hier de ChristenUnie te mogen vertegenwoordigen. Ik ben blij met het mandaat dat de kiezers ons hebben gegeven. Op de stem nauwkeurig exact één zetel. Toch mooi. Ik had een tekst voorbereid over coalitievorming, maar daar hebben we het net uitgebreid over gehad. Wij vinden het in ieder geval belangrijk dat er een stabiele coalitie komt. Er moeten pijnlijke besluiten worden genomen en ik hoop dat we die besluiten zo breed mogelijk gaan nemen, welke coalitie er ook is. We moeten de besluiten met z'n allen verdedigen. Ik hoop dat het deze periode zo min mogelijk de helft plus één is. Ik hoop dat we brede besluiten mogen nemen. Het zal gaan over de bezuinigingen en het sociaal domein. Daarover is al het nodige gezegd. De ChristenUnie heeft oog voor de kwetsbare mensen. Ik hoop dat we eindelijk een besluit gaan noemen over de daklozenopvang en dat we doorgaan met ons inzetten voor de prostituees in Haarlem, slachtoffers van mensenhandel. Wij hebben één zetel, we zijn een klein radertje in de raad, maar we willen wel een constructieve bijdrage leveren. We zullen wel kritisch zijn. Ik wil bidden voor alle raadsleden, voor alle raadsondersteuners in de fracties, de wethouders, de burgemeester, de griffie en alle andere gemeentemedewerkers die onze stad dienen. Ik wil bidden voor veel wijsheid en Gods zegen en dat onze besluiten tot bloei van onze mooie bollenstad mogen leiden.

4. SLUITING

De VOORZITTER: Ik constateer dat er geen sprekers meer zijn. Laten we op de goede afloop nog even iets drinken in de refter, want de vergadering is gesloten. [21.15 uur]

Aldus vastgesteld in de vergadering van …… (in te vullen door de griffie)

Griffier Voorzitter